

Toimiva ja esteetön leikkipuisto

Onko utopiaa haaveilla leikkipuistosta, missä myös näkövammaiset lapset voisivat leikkiä turvallisesti muiden lasten joukossa ja valita itse heitä kiinnostavat leikkelineet ja -välineet? Esteettömyyden periaatteita seuraamalla on leikkipuistosta mahdollista tehdä kaikille lapsille sopiva ja jännittävä.

Käytännön vinkkejä leikkipuiston suunnitteluun

Turvallisuus

Turvallisuudesta huolehtiminen on ykkösasia. Esimerkiksi keinujen alue aidataan ja merkitään ohjaavaa pintamateriaalia käyttäen, jotta lapsi erottaa sen muusta ympäristöstä näön, jalkojen tuntoaistin ja valkoisen kepin avulla.

On tärkeää myös osoittaa, että keinujen ja muiden telineiden kohdalla pitää liikkua varovaisesti. Varoittavat opasteet ovat hyödyksi myös näkövammaisille vanhemmille, jotka tulevat puistoon lapsien kanssa.

Kuva: Keinujen alue on aidattu törmäysvaaran välttämiseksi. Ratsaspuisto, Helsinki.

Itsenäisyys

Leikkivälineiden hyvä suunnittelu ja oikea sijoittelu edesauttaa itsenäisen liikkumisen opettelua.

Kun sokea tai heikkonäköinen lapsi liikkuu puistossa, on tärkeää, että hän tietää missä hän milloinkin on. Puistossa olevat leikkelineet toimivat maamerkkeinä, joiden avulla lapsi voi alkaa harjoitella muistikarttojen tekemistä.

Nykyisin on saatavana leikkivälineitä ja -telineitä, joissa on kirkkaat ja muusta ympäristöstä erottuvat värit.

Erityisratkaisujen ohella myös kaikille lapsille sopivat leikkivälineet voivat olla turvallisia ja innostavia myös näkövammaisille. Helsinki, Ruskeasuon leikkiympäristö.

Espoossa sijaitseva Kilon päiväkotikatu on tehty kaikille lapsille esteettömäksi. Pihassa on mm. hyvin erottuvia reittejä, joissa voi harjoitella itsenäistä liikkumista.

Eri väriset pintamateriaalit, jotka erottuvat jalkapohjan, kepin ja heikonkin näön avulla, ovat hyviä reittien ja erityisalueiden merkitsemiseen. Ohjaavia materiaaleja käyttäen alueelle voidaan rakentaa eräänlainen polku telineeltä toiselle. Polulle voidaan rakentaa selkeitä käynnöksiä ja suoria kulmia, joissa lapsi voi opetella kulkemaan annettujen ohjeiden mukaan pieniä reittejä. Paikka paikoin ohjaavat kaiteet helpottavat liikkumista.

Aistit ja ympäristön hahmotus

Monissa puistoissa on monitoimitelineitä, joissa on liukumäki, kiipeilyverkko ja riippusilta. Ne ovat motoriikan, rohkeuden ja itseluottamuksen kehittämisen kannalta mainioita, mutta toisaalta myös vaikeita kokonaisuuksia hahmottaa. Niiden läheisyydessä lapsen pitää tietää suunnat ja osata varoa toisia.

Monitoimitelineissäkin voi käyttää eri pintamateriaaleja ohjaavina elementteinä: reitti liukumäen alaosasta takaisin rappusille on esimerkiksi tärkeä löytää.

Telineen eri kohdissa voi käyttää eri värejä ja erituntuisia materiaaleja, jolloin sen kokonaisuuden hahmottaminen helpottuu.

Koko leikkikentän alueen jakaminen toiminta-alueisiin omine tunnusväreineen ja pintamateriaaleineen helpottaa tilan hallintaa ja itsenäistä liikkumista.

Pysyvät äänet auttavat sijainnin paikantamisessa ja kohteiden välisten etäisyyksien arvioimisessa. Äänimajakkana voi olla tuulikello, suihkulähde tai jokin muu äänilähde

Ratsaspuistossa Helsingin Ruskeasuolla on turva-alusta koko leikkialueen alla. Välineet on valittu kaikille sopiviksi. Helsinki kaikille -projekti.

Kuva: Käsin kosketeltavat eläinhahmot ovat suosittuja. Ratsaspuisto, Helsinki.

Kuva: Loiva kiipeilyseinä Kilon päiväkodin leikkipuistossa tarjoaa kiipeilymahdollisuuksia monenlaiseen toimintaan. (Kuva: Anna Ruskovaara, Helsinki kaikille -projekti)

Leikkipuistossa on hyvä olla kosketeltavia elementtejä. Kalteva kiipeilyseinä tarttumanystyineen tai koloilla varustettu seinä, josta löytyy jännittävää tunnusteltavaa ovat eräitä ideoita.

Kilon leikkipuistossa on käytetty erilaisia pintamateriaaleja sekä värikkäitä ja hyvin erottuvia leikkitelaineita. Mekaaninen vesipumppu on hyvä esimerkki moniaistisesta leikkivälineestä.

Puistojen kasveja ja istutuksia suunniteltaessa pitää huomioida, että ne eivät ole piikkikäitä, myrkyllisiä tai muutoin vahingollisia, jos niihin törmää tai kompastuu. Ne voivat kyllä olla tuoksuvia ja värikäslehtisiä.

Opastus

Leikkipaikan opasteiden tulee olla havainnollisia ja helpotajuisia. Opastaminen voidaan tehdä kartoilla, kuvasymboleilla, kohokartoilla ja pienoismalleilla, nimikivillä, kaavioilla, valo- ja äänimerkinantolaitteilla sekä kuulutuksilla. Kukin kartta tulee esittää siitä suunnasta nähtynä, josta leikkipaikalle saavutaan.

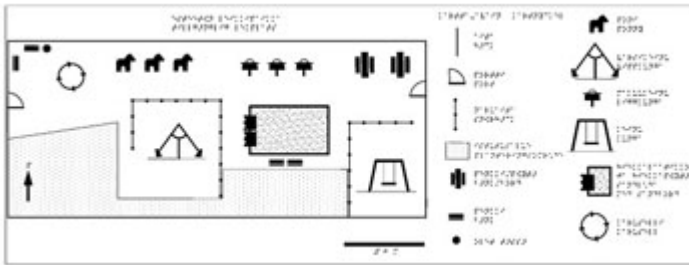
Opasviittojen suositeltava sijoituskorkeus on 1200?1400 mm. Esimerkiksi kaiteisiin sijoitetuilla pistemerkinnoilla tai kohokuvilla voidaan kertoa näkövammaiselle, minkä leikkivälineen kohdalla hän on. Opastus pitää suunnitella yhtenä kokonaisuutena muun suunnittelun yhteydessä.

Leikkipaikan sijoittaminen hiljaiselle alueella auttaa huonokuuloista ja heikkonäköistä. Paikallaan pysyvillä, erilaisia ääniä tai signaaleja tuottavilla äänilähteillä helpotetaan suunnistautumista. Tilaa voidaan suojata hälyltä rajaamalla sitä kasvillisuudella pienemmiksi leikkialueiksi.

Lähde: Helsinki kaikille -projekti, SuRaKu-ohjekortit, ohjekortti 6, Leikkipaikat

Kuva: Leikkipuiston kohokartta on katettu. Kohokuviot on asetettu kaltevalle tasolle tunnustelun helpottamiseksi. Alimmainen poikkirauta katosrakenteessa kertoo valkoista keppiä käyttävälle henkilölle katoksen sijainnin ja estää törmäämisen katokseen.

Kohokartta on tehty näkövammaisia leikkipuiston käyttäjiä varten, mutta lisäksi tulee tekstiosa, jossa selostetaan pistemerkinnät ja kuvasymbolit normaalitekstillä. Kartan toteutus Helsinki kaikille -projekti, Sito-konsultit, Ulla-Kirsti Junttila. Kuva: Ratsapuisto, Helsinki.

Lisätietoa muilla [www-sivuilla](#)

- [Kilon päiväkot](#)

[Poista tavutus käytöstä](#) |

[Jaa sivu](#) |

